

GAZETA TRANSILVANIEI.

„Gazeta“ ese de 2 ori; Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutórale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2\frac{1}{2}$ galbini mon. sunatória.

Anulu XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cruceri v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare.

Nr. 70.

BRASIOVU, 20/8 Septembre

1877.

Resbelulu.

Brasiovu, in 19 Septembre.

Scirile aduse de noi in numerulu ultimu s'au adevritu pe deplinu. Luarea redutei celei mari „Grivitz'a“ si pastrarea acestei pozitii tari este se multiumi mai cu séma eroismului admirabilu alu braviloru osteni romani, cari despretiundu mórtea, s'au rapeditu asupra formidabilulu fortu de repetite ori si urcandu cu scarile siantiurile inimiculu l'au respinsu din cuibulu acel'a intaritu. Victori'a dela Grivitz'a a facutu se lucésca palo-siulu stramosiescu éراسي in vechia-i splendóre. Tóta press'a européna admira astadi eroic'a atitudine a trupeloru romane in sangerós'a lupta dela Plevn'a.

Distinctiunile cu totulu extraordinarie, care le-au primitu comandantii si osteni romani dela Tiarulu tututoru Russieloru, suntu de natura de a face sensatiune in tóta lumea, ca-ci nu s'a asteptatu nimenea cá o armata tenera cá cea romana se dovedésca atata virtute militara si atat'a eroismu in lupta. Dupa luarea Grivitz'e imperatulu Alessandru a potutu se primésca cu multiumire din manile principelui Carolu marele cordonu alu ordinei „Stéu'a Romaniei.“

Bucuri'a ce trebuie se-o sintimu asupra succéseloru stralucite ale stindartulu romanu, care primulu a fostu plantatu pe siantiurile inimice dela Grivitz'a, se turbura astadi numai prin scirile, ce se sosescu de perderile enorme ce le au suferitu bravele batalióne romane. Ajutoriu, pentru fratii nostri! Sariti in ajutoriu braviloru dela Grivitz'a cari 'si-au versatu sangele pentru patria! Aceste esclamari se audu astadi in tóte partile Romaniei, ele strabatu pana la noi. Correspondentulu nostru din Bucuresci ne espune cu cuvinte destulu de convingatóre, catu de mari sunt inca trebuintiele societati „Crucei rosii“, si catu de multu póte astadi folosi si celu mai micu ajutoriu datu spre alinarea doreriloru celoru ce au caditu pe campulu de onóre! Recomandam deocamdata corespondenti'a memorata atentiunei publiculu nostru.

Pana in acestu momentu nu amu mai primitu nici o scire mai positiva despre cele ce s'au intemplatu de Domineca incóce in giurulu Plevnei. Ceea ce amu fostu observatu, ca adeca dupa atatea lupte sangeróse, in cari au caditu, cumu spunu in-se-si relatiunile din cuartierulu generalu dela Poradim, la 15,000 ómeni morti si raniti, trebuia se urmeze o pauza — s'a si intemplat, numai catu acést'a pauza este multu mai lunga decatu amu fi asteptatu.

Totulu se esplica, déca consideram ca lenga redut'a Grivitz'a ocupata de romani si russi se mai afla inca unu fortu mare pentru a caruia asediare regulata se recere multu timpu. Din acestu fortu turcii au atacatu de repetite ori cu mare inversiunare fortulu Grivitz'a, dér' totdéuna au fostu respinsi crancenu de catra bravele trupe romane. Adevratu, romanii au platitu destulu de scumpu possessiunea acestei pozitii intarite!

Sgomotele cele mai sensationale se respan-descu éراسي de catra press'a turcofila. Pana acuma tóte aceste sgomote precumu si scirea aventuriósa din Constantinopolu despre respingerea totala a russiloru si romaniloru, suntu demintite prin insesi telegramele oficiale din Poradim. Plevn'a se considera astadi in tóta Europ'a cá unu alu doilea Sevastopolu. Nu trebuie se ne miramu dér', ca a potutu resiste pana acuma atacuriloru uriasie ale armatelorunite romano-russe. Lupte cá cele dela Plevn'a sunt ne mai pomenite. Nimenea nu s'a asteptatu la atat'a eroismu de-o parte si atat'a resisténtia de alta. Se asteptam in patientia decursulu loru ulterioru!

Aducem mai la vale tóte scirile si descrierile cate le avem despre luptele fratiloru nostri de dincolo, ele sunt totu atatea documente de devotamentulu, curagiulu si eroismulu neamulu romanescu.

Luarea redutei Grivitz'a.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“ de pe campulu de resbelu.)

Din apropiarea Plevnei, 31 Aug. (12 Sept.) a. c. Diu'a de St. Alessandru, (30 Augustu) fú destinata pentru ataculu Plevnei.

Dispositiunea ataculu fú urmatórea: Divisiunea a 4-a romana se atace fortulu mare numitu „Grivicea“, care'lu avea in faci'a; in acelasiu timpu divisiunea a 3-a romana se atace in flanculu dreptu, ér' trei batalióne russesci se atace in flanculu stengu alu divisiunei a 4-a.

La órele 3 din di colón'a de atacu a divisiunei a 4-a formata din: batalionulu alu 2-lea de venatori, batalionulu alu 2-lea din alu 5-lea regimentu de linia, 1 batalionu din alu 16-lea si unu batalionu din alu 14-lea regimentu de dorobanti, — porni spre atacu in tóta ordinea si liniscea.

La órele $3\frac{1}{2}$ venatorii, cari erau desfasurati in linia de tirailori, cari luasera cu sine si tóte uneltele trebuincióse pentru trecerea siantiulu, precumu: gabióne,* fasine, scari s. a. ajunsera pe crést'a dealulu, cam la 3—400 metre departare de fortu. De aci incepú assaltulu cu tóta iutiél'a si fora de a trage focuri asupra fortulu, de unde inamiculu ii batea cu focu de infanteria si cu srepnele intr'unu modu inspaimantatoriu. Colón'a cu tóta plóia de glóntie inse aintá rapede pana la siantiulu fortulu, de unde inse atatu foculu catu si baionetele inamiculu o respinsera astfeliu, in catu se retrase cu mari perderi, dér' in regula.

Dupa o jumetate óra sosira si russii, cu cari d'impreuna se reincepú assaltulu, care fú respinsu pentru a dou'a óra. Abia alu treilea assaltu, care se esecuta cu-o vigóre ne mai pomenita, reusi intr'unu modu decisivu. Turcii fura respinsi perdiendu 4 tunuri, unu stindartu si mai multe arme. Romanii d'impreuna cu russii remasera stapani pe fortu pe la órele $6\frac{1}{2}$ séra.

Timpulu in acésta di érá uritu, plóia si cétia. Turcii respinsi se retrasera in unu alu donilea fortu dela spatele loru, de unde impreuna cu cei de acolo trageau tóta nóptea asupra fortulu ocupatu de noi, incatu érá impossibilu de a dá intariri si artileria trupeloru din fortu. Tóta nóptea se petrecú intr'o fuzilada (impuscaturi continue), ér' diminétia la 4 óre turcii procesera la atacu asupra fortulu ce l'au perdutu, si inaintandu pana la parapetulu siantiulu respinsera trupele, in cea mai mare parte russe, ce se aflau afara de fortu.

Ataculu turciloru érá de o vehementia extraordinaria. Trupele din fortu inca incepura se clatine si érá p'aci se lasé fortulu in manile vrasmasiulu. In momentulu acesta supremu tocmai ajunsera dóue batalióne si jmetate, adeca $1\frac{1}{2}$ batalionu din regimentulu alu 13-lea de dorobanti si 1 batalionu din alu 14-lea de dorobanti, care erau tramise cá trupe próspete se sustiena fortulu. Unu „hurra“ puternicu facú se se cutriere aerulu. Dorobantii se aruncara cá leii asupra turciloru si dupa o lupta infricosiata ii respinsera cu baionet'a inapoi.

Redut'a séu fortulu remase éراسي in possessiunea nóstra. L'am platitu destulu de scumpu. Perderile nóstre in soldati si oficiari sunt fórté mari. Cá se ve poteti face o idee despre perderile suferite, ve espunu aci perderile bataliónulu alu 2-lea de venatori, care dintre tóte a suferita mai multu. Ele dupa cate le cunóscemu pana acuma, sunt: 350 raniti si morti din 700 ómeni.

Divisiunea nóstra a 4-a este, amu poté dice, mai decimata, — dér' obiectivulu ataculu ei, fortulu, 'lu are celu puçinu in possessiune, ceea ce este unu avantaju din cele mai insemnate pentru luarea celorlalte intariri ale Plevnei.

Se ne întórcemu la divisiunea a 3-a. Acést'a avú inca mari perderi, dér' nu succésulu acelei a 4-a, ca-ci fiindu respinsa nu mai potú a se pune in stare de a reatacá in diu'a aceea. Astadi la 31 Aug. v. russii (corpulu de armata alu 4-lea) atacara Plevn'a despre sioseau'a Lovcei la sudu. In or'a ce ve scriu canonad'a duréza. Resultatulu e necunoscutu.

Acuma ne adunam si recompleteam fortiele asteptandu altu ordinu. Ddieu cu noisicu caus'a nóstra!

* Gabióne (Schanzkörbe) sunt cosiuri de nuiete, cari se implu cu pamentu si cu asianumite fasine (legaturi de nuiete séu craci). Red.

Sciri telegrafice. — (Agenti'a „Havas“.)

Parodim, 13 Sept. n. Eri artileri'a a trasu dela puçina departare de intaririle turcesci si de orasiu. Pe la 4 óre mai multe incendii au fostu aprinse in Plevn'a si se audira dóue esplosiuni tari in taber'a turcesca. Turcii au respinsu slabu, silintiele loru au fostu indreptate asupr'a flanculu stengu alu russiloru, unde generalulu Skobelev a respinsu cinci atacuri inversiunate. Dér' spre séra la alu sieselea atacu alu turciloru a fostu nevoitu se parasésca pozitiiunile ocupate la 11 Septembre. In cursulu noptii din urma russii s'au intaritu in pozitiiunile apropiate, pe cari le ocupa impregiurulu Plevnei. Dela inceputulu atacuriloru contr'a Plevnei pana eri, la óra unu dupa amédi 6000 de raniti au fostu transportati in ambulantie; 3500 au fostu dejá evacuati. Nici o intelnire n'a avutu locu in cele alte puncte de pe campulu resbelulu. Armat'a russa din Rusciucu este concentrata in nouele sale pozitiiuni la mica departare indreptu de Cerni Lom (séu Kara Lom), care este ocupata de turci.

Parisi, 14 Sept. n. Limbagiulu catoruva diuarie dela mórtea dlui Thiers incóce aréta tendintie din partea republicaniloru moderati de a se reapropiá de maresialulu Mac-Mahon.

Belgradu, 15 Sept. n. Unu corpu turcescu de 25,000 ómeni infanteria si cavaleria se concentréza intre Nisi si Sofi'a. Lesjanin ar' dispune dejá de 22,000 ómeni si de 120 tunuri.

Varn'a, 15 Sept. n. Garnison'a din Rusciucu s'ar' pregati se intre in actiune, luandu ofensiv'a.

Parodim, 15 Sept. n. (Oficialu.) La 14 Sept. marele duce comandantu-siefu a petrecutu diu'a inspectandu pozitiiunile si desemnandu locul, unde se voru asiediá nouele baterii. La 13 si 14 bateriile russo-romane au continuatu canonad'a. Turcii n'au respinsu, menagiandu munitiunile loru in casu de assaltu. Eri la 6 óre de diminétia turcii au deschisu unu focu violentu contr'a redutei din Grivitz'a si apoi au atacatu-o, dér' au fostu respinsi cu concursulu rezervelor romane si russe. Lupt'a a duratu trei óre si unu cuartu. Astadi, 15 Sept, canonad'a continua contr'a retransiamenteloru turcesci si contr'a orasiulu. Dela 7 pana la 14 Sept. perderile nóstre au fostu aprópe 12,700 soldati morti si raniti si de 300 oficiari. Perderile romaniloru sunt de aprópe 60 oficiari si 3000 soldati ucisi si raniti. Spiritulu trupeloru este escelinte. Jun'a armata romana se bate escelentu. Pe celelalte puncte ale theatrulu resbelulu liniscea continua.

Aten'a, 15 Sept. n. Ilustrulu admiralu Canaris, presiedintele consiliulu de ministrii, a muritu asta nópte. Regele si poporulu elenu sunt in cea mai profunda intristare.

Berlinu, 15 Sept. n. Guvernulu germanu nu a exerciatu nici o influenti'a asupr'a Serbiei si Romaniei in decisiunea luata de aceste doue state de a intrá in actiune. Guvernulu germanu este cu totulu strainu de aceste decisiuni si n'a luatú nici o parte la negociatiunile, ce au avutu locu in acésta privintia.

Parisi, 15 Sept. n. Dat'a alegeriloru pentru camer'a deputatiloru este definitivu ficsata pentru 14 Octobre. Maresialulu de Mac-Mahon a fostu aclamatu la Poitiers si la Tours. Elu se va întórcé mane

Vien'a, 15 Sept. n. 18 Septembre e acuma dat'a otarita, candu principele Milan va parasi Belgradulu si va dá o proclamatiune de resbelu. Tóta armat'a activa a Serbiei va operá contr'a Nisiulu, pe candu la alte puncte ale fruntariei fortiele serbesci se voru tiené in defensiva.

Bud'a - Pest'a, 15 Sept. n. (Camer'a deputatiloru.) Mai multe interpelari s'au a-nuntiatu. D. Helfy a interpelatu guvernulu asupr'a adesiunei Austro-Ungariei la imputarile adressate Portii contr'a crudimeloru turcesci. Interpelarea lui Aponyi a fostu privitória la intrarea Serbiei in actiune. Aceea a lui E. Simonyi a fostu relativa la politic'a guvernulu in faci'a resbelulu russo-turcu. D. Irányi a interpelatu guvernulu spre a sci déca exista o aliantia intre Austro-Ungari'a, Germani'a si Russi'a. In fine d. Ludovicu Simonyi a adresatu guvernulu o interpelare intrebandu, déca aliantia celoru trei imperati exista séu nu, séu déca sunt intr'unu modu generalu arangiamente definitive intre cei trei monarchi.

Principele Carolu a adressatu din cuartierulu seu generalu dela Parodim, M. S. Dómnei următoarea depesia, cu dat'a 3/15 Sept:

„Astadi am fostu in marele cuartiru generalu alu imperatului unde avui onóre de a-i conferi marele cordonu alu „Stelei Romaniei“, pe care Maiestatea S'a a bine-voitu alu primi.

„Mai. S'a m'a numitu comandoru alu crucei santului George si 'mi-a predatu unu mare numeru de cruci pentru soldatii nostri, dreptu recompensa pentru succesele nóstre din 30 Augustu si pentru curagiulu manifestatu de catra armat'a romana in batalia sangerósa din diu'a acést'a.

„Unu atacu indreptatu de catra turci contra redutei ce se afla in posesiunea nóstra au fostu respinsu eroicu.“

D. Cogalniceanu a adressatu prefectului de Iassi telegramulu urmatoriu:

„Antaiulu regimentu, care a datu peptu inamicului si alu carui drapelu a fostu antaiulu drapelu alu armatei romane, care a primitu botezulu de sange, este alu XIII-lea regimentu de dorobanti compusu din fi Iassianiloru.

„Acestu drapelu este astadi decoratu cu marele cordonu alu „Stelei Romaniei“ si imperatulu Alecsandru a datu cate dóue cruci St. George la fiacare compania din acestu regimentu, care apoi s'au datu celor mai bravi dupa alegerea soldatiloru. Cá mai totdeauna si astadata Iassii au fostu inainte mergetori.

„Mandru a fi Iassianu, rogu-ve a felicitá din parte-mi pe conorasienii si conjudecianii mei.

Bucuresci, 30 Augustu st. v. 1877.

Cogalniceanu.“

Toastulu dela Casiovia.

La manevrele militari din Ungari'a, ce s'au tinentu in dilele prime ale lunei acesteia pe teritoriulu orasiului Casiovia (Kaschau) si giuru, a asistatu precum se scie, si Maiestatea s'a imperatorele. Atatu pe la statiunile, pe unde a trecut, catu si la sosire in Casiovia, Maiestatea s'a a fostu primitu din partea populatiunei maghiare cu mare solemnitate si cu dese ovatiuni. Maghiarii inca mai sperau, ca in fine le va succede a castigá pe monarchu pentru planurile si aspiratiunile loru turcofile, candu de odata cadu cá o bomba in midiulocu festivitatiloru unu cuventu care desteptandu-i din visurile frumóse in cari se legau, facu se explodeze vechile pasiuni, produse in tíera o agitatiune din cele mai regretabile, care se estinde pana la treptele tronului tragundu in discussiune insasi persón'a prea inalta a monarchului.

Intemplarea adeca a voitu, cá Maiestatea s'a imperatulu si regele se se afe in Casiovia chiaru si in diu'a de 11 Septembre c., adeca in diu'a onomastica a imperatorelui russescu Alessandru. In onórea acestei dile s'a datu unu prandiu mare, la care monarchulu a redicatu, conformu primeloru relatiunii oficiale ale biuroului de corespondentie, unu toastu intru sanetatea „scumpului seu amicu si aliatu Alessandru II. imperatorele Russiei.“ Acestu toastu urmatu de sunetele innului russescu, a irritatu pe domnii maghiari astfelu, incatu nu numai ca nu s'au sfitu a inscená in aceeasi di in Casiovia o demonstratiune turcofila, ci chiaru si astadi, dupace organulu oficialu s'a grabitu a rectificá toastulu dicundu, ca cuventulu „aliatu“ nu s'a pronunçiatu, diurnalele maghiare scupa focu si vérsa veninu, amenintiandu cu Kossuth si cu revolutiune. Dreptu illustrare reproducemu aci cateva passagie din foile ungresci. Si anume incepemu cu „Egyetértés“, care 'si permite intre altele urmatóriele imbecilitati revoltatórie pentru fia-care patriotu adeveratu:

„Unde este Vörösmarty — dice numitul diurnalu, — care printr'o poesia se eternisedie scen'a, unde in pocalulu „primului maghiaru“ straluce vinulu intru sanetatea gádelui russescu. Palidu si plinu de drépta mania merge in susu si in josu poporulu capitalei, care a cetitu cuvintele, prin cari in Casiovia s'a declaratu resbelu „alesei si iubitei“ natiuni turcesci... Kossuth, Kossuth! statua viua, inspiratiunile tale profetice se implinescu, numele teu imple de sentieminte turburatóre animele ómeniloru.“

Diuriulu „Közvélemény“ vorbesce mai puçinu vehementu faciá de domnitoriu, inse cu atatu mai tare lovesce pe guvernulu. Acestu diuriu dice: „Toastulu regelui nostru ne spune apriatu, ca noi suntemu aliatii russiloru. Regele a facutu bine, ca ne-a spusu adeverulu, natiunea scie celu puçinu de ce se se tiena; ea scie, ca totu ce a disu si ce a facutu guvernulu pana acumu a fostu amagire si mintiuna. Inse poporulu, care uimitu a

luatu la cunoscentia cuvintele regelui si a ascultatu innulu russescu, a strigatu se traiésca aliatalu nostru naturalu — turculu, care si pentru noi bate ostirile majestatii sale Alessandru II.“ — Totu acésta fóia se adresséda apoi catra ministrulu si i spune, ca a fostu detorinti'a densului se veghiedie, cá regele se nu pronunçie pe pamentu ungrescu, in midiulocu ostirei maghiare si in presenti'a atasiatoru straini unu asemene toastu, care a compromissu pe domnitoriu inaintea natiunei. Vorbindu apoi de pretinsele victorii turcesci dice, ca Osman si Mehemed Ali numai din gratia n'a datu inca lovitur'a de mórte ostiriloru russesci, inse aceea in curendu va urmá si apoi Alessandru II. „scumpulu nostru amicu“ se fia bunu bucurosu, déca va scapá elu singuru cu viéti'a. — Nu mai puçinu indignatu se esprime si „Kelet“ din Clusiu, care dice intre altele: „Avemu dér' aliatu, si acestu aliatu alu nostru este Russi'a! Iuliu Andrássy, acestu barbatu, pre care Franciscu Deák l'a crediutu de providentialu, a dusu rolulu de notariu publicu la subscrierea aliantiei. Dlu primu ministru maghiaru a fostu acél'a, care a asecuratu parlamentulu, cumca n'avemu aliantia, inse regele maghiaru ne spuse, ca dá, avemu aliatu pe Imperatulu Russiei... Trebuie se scimu — adauga numitul diurnalu — déca mai existe statu constitutionalu maghiaru, care se scia trai séu mori pentru vointi'a sa, pentru regele seu constitutionalu, inse nici-odata pentru inamiculu traditionalu alu nationalitatii si libertatii sale, pentru Russi'a, care a intreprinsu resbelu de sterpire contra Turciei. Despre aceste dlu primu ministru va trebui se de desluçire parlamentului, séu va trebui se-si depuna mandatulu.“

Totu asia vorbesce si „Hon“, „Pesti Naplo“ si tóte celelalte diuarie maghiare cari se provóca la dilele revolutiunei din 1848, si de cate-ori potu, facu observatiuni ironice despre „scumpulu nostru amicu si aliatu“, cari tóte sunt direse contra insesi prea inaltei persóne a Domnitorului. Eca asia scriu foile maghiare, fora cá procuratorulu de statu se le vina in minte a le trage la raspundere. Nici faciá de cele mai inocente scrieri, ce apparu in colónele diuarielor romane ei nu se arata atatu de inderenti. Despre acést'a amu poté istorisi si noi mai multe. —

Bucuresci, 4/16 Sept. 1877.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Scirile mele telegrafice scurte despre furiósele si indelungele batalii din regiunea Plevnei vi s'au adeveritu pana acuma din tóte partile si prin tóte diariile. Numai rogu pe publiculu „Gazetei“ cá se distinga strinsu intre descriptiunile venite via Constantinopolu, Vien'a-Pest'a si intre cele inaintate chiaru din castre, séu de aici dela Bucuresci in ori-care alta parte a lunei, anume la Elveti'a, Franci'a, Londr'a, Berlinu etc. Sunt adeca cativa corespondenti straini, oficiari in activitate, séu incai fosti militari, ómeni intelligenti, cu totulu impartiali si totodata fórté curagiosi, carii strabatu chiaru printre glóntie si obuse, cercetéza campulu bataliei indata dupa pauzele care se facu, au cunoscentia cu generalii comandanti, si unde se in-doiescu, róga pe aceia pentru informatiune, se in-tielege inse, pe catu o potu dá si ei indata dupa trecerea unui orcanu turbatu de mórte si perire. Ati vediutu, ca diariile nóstre principali din capitala, in dorinti'a loru de adeverulu curatu, impartiiale, incepura se imprumute descriptiuni dela susu memoratii corespondenti, anume elvetiani si americani.

Sciu bine, ca si dv. veti reproduce descriptiuni de acelea; prin urmare eu astadi nu me voiu ocupá nici chiaru de heroica portare a trupe-loru nóstre, ci voiu lasá cá se o marturisésca si descria altii. Totusi una marturisire voiu face, care este, ca aici noi insine, parintii si fratii soldatiloru nostrii, nu amu asteptatu in acestu gradu manifestarea de curagiu si de infruntare a mortiei, si ca cea mai mare surprisa ne facu regimintele de asia numiti dorobanti, séu cumu le dice poporulu intr'unu modu asia de amabile, curcáni (dela pén'a de curca la caciu). Acésta specie de militia territoriala, destinata mai inainte a face mai multu numai servitiu de gendarmi, pedestrii si calari, are in corpulu seu multime de individi casatoriti, adeca toti de familia si mai toti economi agricultori dintre fruntasii comunelor. Apoi éta, ca de 8 dile incóoe din cele 11 regimente romanesci, care au participatu la luptele homerice dela Plevn'a, cinci regimente au fostu de dorobanti, intre cari alu X-lea si XIII-lea esecutara minuni de bravura.

Pentru cei, carii nu'si potu esplicá bine greutatea extraordinaria a luptelor din Bulgari'a, e de lipsa a observá, ca in dilele nóstre oficiarii de geniu au venitu la ide'a geniale, cá in locu de a mai dilapidá dieci de milióne pe cetati si fortificatiuni artificióse, se aléga numai positiuni naturali pe unu terrenu, cumu se dice in limb'a militaria, accidentatu (frant. coupé), déluri cu vali strimte, pe intindere mai mare, unde se intre cate una armata intréga, séu corpuri intregi, cari apoi arunca siantiuri, redute, retranșamente, le incarca de tunuri si de trupe aparatórie, in catu inemiculu se nu se apropie, decatu numai cu cele mai mari sacrificiuri. Asia este la Sipea, totu asia si la Plevn'a, colo russii, aici turcii. Cunoscutu au fostu fortificatiunile naturali, de candu se batu ómenii in lume, si ei se batu de mii de ani; niciodata inse ide'a nu fusese esecutata in proportiuni gigantice cá in dilele nóstre. In acést'a campania pe lenga formatiunea terrenului a concursu si cunoscut'a aplecare a turciloru de a se bate multu mai bine din dosulu fortificatiuniloru, decatu in campu deschisu, aplecare cunoscuta de multu, din bellurile turco-austriace de sub cománde belliduciloru Ludovicu de Baden, Carolu de Lotaringi'a, Eugenu de Sabaudi'a si din cele turco-russesci. La baioneta turcii tienu multu mai rau.

Dér' altu-ceva doriámu eu se spunu publiculu dvóstra. Pana a séra, Sambata, s'au transportatu in diverse orasie si spitale la 1600 ostai romani, raniti mai greu si mai usioru, din cari preste 200 se asiediara in spitalulu „Philantropi'a“ de aici. Vorbindu totu aséra cu príncipele Dimitrie Ghic'a, presiedintele „Crucei rosie“, ne spuse cu multa amaratiune, ca nu are nici chirurghi de ajunsu, se impuçinéza si pensaria, scame, bani. Deci eu ve rogu pe dv. si pe confratii dela „Telegrafulu rom.“, cá se faceti catu mai curendu appellu nou in sensulu acesta, se ne ajute tóti si tóte, cati si cate potu. Se'si ia séma bine toti romanii, ca sórtea toturoru depende fórté multu dela rezultatele acestei campanii, anume comerciantii dv. se nu pérdia din vedere, ca de anu fi suferitu noi cá Romani'a se devina theatru bellicu, cele mai de frunte piatie comerciali si chiaru capital'a tieriei erá se ajunga in periculu supremu de a fi bombardate, aprinse, devastate prin cerchesi si basi-bozuci, si unde astadi petu numai soldati in batalia, era se fia sacrificate mii de familii fora distinctiune de sexu si etate, intocma cumu se intempla in Bulgari'a si cumu s'a intemplatu la dv. in 1848/9 din partea secuiloru si altoru insurgenti. Ajutati-ne si dv. cu catu poteti, nu ve uitati in gurile maghiariloru, ca la noi se iau in cura si turcii raniti, cá si soldatii nostri, pre candu oficiarii loru comanda focu si impusea chiaru persóne dela ambulantiile nóstre, precum ve poteti convinge din scirile authentice, care se publica. Cautati la ceea ce dice Europ'a civilizata. Europ'a s'a dedatu a intrebá dela unu timpu incóce, cati sunt romanii si ce sacrificiu sciu ei se aduca pentru esistenti'a si pentru onórea loru.

Nimeni nu ve cere cá se lipsiti patriotismulu dv. provinciale si celui austro-ungaru vi se cere inse cu totu dreptulu, cá se simtiti si romanesce, si se ve portati romanesce. In Romani'a traiescu multe mii de familii transilvane, romani, secui, sasi, sute de mii de bani mergu de aici pe fia-care anu in Secuime, si in tóte districtele dvóstra limitrofe, pana afundu in Banatu. Nu ve ceremu se versati sange pentru libertatea si independenti'a nóstra, ve ceremu numai pe te ce, camesi, scame, si cate 2—3 florini dela cei cari au. Cu catu acésta campania va durá mai multu, cu atatu va suferi mai greu si comerciulu dv. Se colaboramu cu totii, cá se se termine catu mai curendu, éra nu precumu vreu unele partide in Angli'a, cá se tiena pana in a. 1879. Aftati, ca multi soldati de ai nostri sunt lovit de cate 3—4 glóntie in gutu, in peptu, in mana, in pitioru, si avemu unulu lovit de 7 glóntie, din care unele 'i-a remasu in carne, cá se le scótia chirurghii, altele 'i-au sfarmatu ósele.

Dómn'a nóstra Elisabet'a pórtá de alaltaeri costumulu femeiloru de ambulantie si aléga tóta diu'a pe la gara cá se védia pe ranitii adusi, apoi pe la spitale, spre a dá ajutoriu celorulalte femei de ambulantie, Ea si damele sale, cu ochii scaldati in lacrime. La asilulu Ellen'a Dómn'a tóte fetitiile mari si mici din cele siepte clase lucrá neincetatu, esclusivu pentru ambulantie. S'a insielatu fórté reu directiunea Crucei rosii inainte cu 1 luna, candu a publicatu ca nu mai trebuie scame. Trebuie de tóte, si cu atatu mai multi bani.

Dupace lini'a telegrafica dintre cuartierulu generale cu Nicopole, Turnu-Magurelei si Bucuresci

armata a inceputu se functioneie, scirile dela armata au se ne vina mai iute si mai regulatu. Lipsescé cá si post'a între Turnu-M. si capitala se amble pe fia-care di, éra nu numai de cate 3 ori pe septemana.

Pe toti ranitii russi, cati se potu transportá mai usioru, 'i ducu mereu in Russia. □

„Romanulu“ primesce dela d. Lachman, corespondinte alu diarielor „Bund“ din Bern'a si alu „Gazetei de Chicago“ (Americ'a) urmatórea epistola din Griviti'a 10 Septembre n.

Atasiatu de cinci septemani pe lenga divisiunea 4-a diu colonelu Angelescu, in calitate de corespondinte alu diarielor „Bund“ din Bern'a si „Gazetei oficiale din Chicago (Americ'a), amu avutu in diu'a de 27 Augustu asiunea de a constata valórea morala a bravei armate romane. Fiindu insumi oficiaru intr'o armata straina, credu ca apretierea mea póte avé óre-care valóre, de vreme ce un destula esperiinta din timpurile trecute, candu am vutu si eu onórea de a luptá cu arm'a in mana.

Timpulu nu 'mi permite a ve da amenunte; me voiu margini dér' numai in a ve comunicá ide'a ce amu capatatu despre tener'a armata romana. D. locotenentu-colonelu Voinescu, siefulu statului majoru alu divisiunei 4, éra in-sarcinatu a face o recunóscere cu regimentulu alu 13-lea de dorobanti, batalionulu alu 2-lea din regimentulu alu 5-lea de linia, si o sectia de artileria.

Eu chiaru m'am alaturatu pe lenga compani'a 5-a din regimentulu alu 5-lea, cu care amu intratu in linia de tiraliori. Dupa puçine momente ne primesce unu focu, cumu 'am vedutu nici la Solferino, nici la Custoza, dér' lançulu tiralioriloru se tiene neclintitu. O ordine prefecta domine in tóte colónele, cari inaintau pasu cu pasu spre redut'a cea mare.

In apropiare de 1000 metri: turcii aruncau o plóia de proiectile asupra colóneloru nóstre, inse toti dela micu pana la mare erau la inaltimea sacrei loru misiuni.

Dupa 2 óre de lupta turcii erau isgoniti dintr'o reduta, pe care o luasera dorobantii cu baionet'a.

Mi-ar' trebui multu timpu cá se ve numescu pe toti bravii; me marginescu dér' a ve spune numai, ca locot-colonelu Voinescu impreuna cu d. capitane G r o z ' a din statulu majoru au statu necurmatu in focu, dandu ordine in steng'a si in drépt'a, unde éra trebuintia.

S'au destinsu asemenea capitane Pruncu, Rosianu si majorulu Iarcu din regimentulu alu 5-lea, comandatu de bravulu colonelu Boranescu, acumu siefulu brigadei II. La dorobanti colonelulu Petrovanu, majorulu Lec'a si altii, séu mai bine disu toti.

Diu'a de 27 au fostu diu'a ceremoniei botezului infanteriei romane. Nici o data n'asiu fi crediutu se vedu atát'a bravura la o trupa, care pana acumu n'a cunoscutu foculu.

Astadi am ferma convingere ca armat'a romana merita a fi pusa lenga ori-care armata a Europei si ori-cine póte fi mandru de soldatii si oficiarii ei care au datu probe atatu de stralucite de vitejia.

Nu mai mentionezu artileri'a, ca-ci valórea ei este destulu de cunoscuta. D. colonelu Angelescu póte fi fericitu ca comanda ast-feliu de soldati. Ve adresezu acestea, rogundu-ve a le dá publicitatii, fiindu o datoria pentru mine se relatadiu unu faptu, la care am fostu martoru ocularu lenga bravii soldati romani.

L a c h m a n n ,

Coresp. la „Bund“ si la „Gazet'a de Chicago“.

Buletine dela teatrulu resbelului.

Joi, 25 Augustu, M. S. Domnitoriulu a plecatu dela cuartierulu seu generalu din Poradim la cuartierulu A. S. I. Marele Duce Nicolae, la Radeniti'a.

In urm'a intielegerii stabilite între ambii comandanti, M. S. Domnitoriulu a datu ordine cá, peste nópte, trupele armatei de Vestu se mérga inainte spre a ocupá positiuni in faci'a Plevnei.

A dou'a di, 26 Augustu, la 5 óre de dimine'tia, bateriile russe si romane au deschisu foculu asupr'a liniei de intariri a reduteloru si retransiamenteloru turcesci, si tunurile inamice au respunsu indata. O canonada din cele mai viue s'a incinsu indata pe valea si pe inaltimele din pregiurulu Plevnei.

La órele 7 de dimine'tia, M. S. Domnitoriulu, insoçitu de suit'a S'a, a mersu de a inspectatu positiunile trupelor. E. S. locotenentulu generalu Zotov, siefulu de statu-majoru generalu alu armatei de Vestu, impreuna cu totu statulu-majoru generalu, a intempinatu pe Inaltimea S'a si 'lu a insoçitu in acésta inspectiune. D. generalu Cernatu, comandantulu armatei de operatiune romane, impreuna cu statulu-majoru generalu romanu, a sositu asemenea si a reportatu Inaltimei Séle despre mersulu actiunei spre partea trupelor romane.

Pe la amédia, a sositu M. S. Imperatorele si

A. S. I. Marele Duce Nicolae, impreuna cu suitele Loru. Maiestatea S'a si A. S. Imperiala au asistatu la lupt'a de artileria care se urmá cu mare vigóre din ambele parti. Canonad'a a urmatu in totu cursulu dilei; spre séra M. S. Imperatorulu si Marele Duce s'au intorsu la cuartierulu Loru, éra I. S. Domnitoriulu, dupa ce s'a incredintiatu de efectulu produsu de artileri'a asupr'a positiuniloru inamice, s'a intorsu sér'a la cuartierulu seu din Poradim. Foculu bateriiloru russo-romane a continuatu si peste nópte, spre a impedicá pe inamicu de a repará stricatiunile produse in intaririle séle.

Sambata, 27 curentu, M. S. Domnitoriulu s'a dusu de dimine'tia si a inspectatu positiunile armatei romane. Apoi Inaltimea S'a a venit la centru, unde s'a intalnit cu M. S. Imperatorulu si cu Marele Duce Nicolae.

Foculu artileriei a continuatu cu energia si in acésta di. Unele din bateriile romane, avendu ordine a inaintá repede in positiune, n'avusesera timpu a se retransiá si au trasu cata-va vreme descoperite. Cu tóte acestea, ele 'si-au atrasu laude din partea tuturor. De si foculu au fostu fórté viu, perderile suferite de trupele nóstre in aceste dile au fostu minime. Armat'a romana a avutu unu artileristu ranitu. In trupele russesci perderile au fostu ceva mai simtítóre, între cari unu colonelu de artileria ucisu.

Spre séra s'a observatu ca un'a din bateriile turcesci nu mai ripostá focului nostru. O colóna de atacu s'a indreptatu imediatu spre dens'a, si ajungundu in bateria au gasit'o abandonata, turcii trasportasera cu mare graba tunurile dintrens'a. Trupele imperiale russesci, pornite spre a atacá acea bateria, au luat imediatu posesiune de dens'a. M. S. Imperatorulu s'a intorsu sér'a la cuartierulu seu, ér' I. S. Domnitoriulu impreuna cu A. S. I. Marele Duce Nicolae s'a indreptatu spre Poradim.

In nóptea de 27 spre 28 Augustu, regimentulu alu 13-lea de dorobanti si unu batalionu din regimentulu alu 5-lea de infanteria de linia, au esecutatu unu atacu asupr'a unui retransiamentu turcescu. Dupa o impuscatura fórté viua din partea inamicului, sustienuta prin focuri de srapnelu trase din bateriile séle, turcii au parasitu retransiamentulu care au fostu luat de trupele nóstre, si in care s'au mantienutu cu tóte incercarile facute spre a li'lu luá inapoi. Acésta intreprindere a fostu esecutata cu vigóre si cu unu aventu admirabilu de tinerile nóstre trupe, si ele au inaintatu la atacu cu resolutiunea si cu bravur'a unei trupe dejá incercate in focu. De si scurta, lupt'a a fostu destulu de sangerósa, ceea ce dovedesce vioiciunea ei. Perderile inamice nu s'au potutu bine constata, ca-ci elu s'a grabitu a luá cu densulu cea mai mare parte din mortii si ranitii sei. Din partea trupelor romane avemu a inregistrá 16 morti si aprópe 100 raniti, apartienendu regimentulu alu 13-lea de dorobanti, batalionulu din regimentulu alu 5-lea de infanteria si unei baterii calarétiá, care a sustienutu ataculu. Capitanele Mortiunu, din alu 13-lea de dorobanti, locotenentii Marinescu, din alu 5-lea de infanteria, si Hartelu, din bateri'a calarétiá, au fostu raniti.

Acestu primu faptu de arme alu ostasiloru romani 'si-au atrasu laude din partea armatei imperiale si a escitatu unu mare entusiasmu in rondurile ostirei nóstre.

Dumineca, 28 Augustu, I. S. Domnitoriulu a mersu de a visitatu la ambulantiá ranitii romani in lupt'a din nóptea precedentá. Apoi, Mari'a S'a sa intorsu inaintea positiuniloru, unde a intalnit pe Maiestatea S'a imperatorulu si pe A. S. I. Marele Duce Nicolae. Aci augustulu monarchu a esprimatu suveranului nostru felicitatiunile Séle pentru viteji'a aretata de trupele romane. Maiestatea S'a Imperatulu a insarcinatu apoi pe adjutantulu seu, principele Demidoff Lapuchin, de a merge in liniile romane si a transmite regimentulu alu 13-lea de dorobanti, batalionulu din regimentulu alu 5-lea de infanteria si bateriiloru romanesci, augustele Séle felicitatiuni pentru portarea loru in aceste trei dile de lupta.

La dejunulu care s'a luat pe campu de Maiestatea S'a Imperatorulu impreuna cu A. S. I. Marele Duce Nicolae si cu I. S. Domnitoriulu, cu suitele loru, suveranulu tuturor russiloru a ridicatu unu toastu in sanetatea armatei romane. M. S. Domnitoriulu a respunsu portandu in sanetatea armatei imperiale, care va stimulé aventulu de vitejia in armat'a romana. Apoi, Imperatorulu a bine-voitu a dá ordine a se distribui 50 de cruci ale ordinului santului George soldatiloru din bataliónele si bateriile romane, cari luasera parte

la lupta, cate doué cruci de fia-care compania din regimentulu alu 13-lea de dorobanti si din batalionulu regimentulu alu 5-lea de infanteria, cate doué cruci asemenea de fia-care bateria de artileria, éra pentru bateri'a Nr. 5, care éra cea mai inaintata si se mantinea sub foculu incrucisiatu alu bateriiloru inamice, Maiestatea S'a ordoná a se distribui 4 cruci ale santului George acestei brave baterii.

M. S. Domnitoriulu, merse in persóna spre a esprime trupelor cari fusesera in focu domnesc'a sea multumire, si trupele 'lu salutara cu entusiaste aclamatiuni. Domnitoriulu decorá drapelulu regimentulu alu 13-lea de dorobanti cu crucea ordinului „Stéu'a Romaniei“, pentru bravur'a acestui regimentu.

Canonad'a urmá cu cea mai mare vigóre, in totu cursulu dilei de 28 Augustu sub ochii Maiestatii Séle Imperatorului Russiei si ai A. S. I. Marelui Duce Nicolae, si sub comand'a directa a comandantulu-siefulu alu armatei de Vestu, M. S. Domnitoriulu. In acésta di bateriile russe si romane castigara necontentu teramu inaintendu spre inamicu, restrangundu cerculu de guri de focu care incongiurá si bate positiunile séle puternicu intarite.

Pe la órele 4 dupa amédiu unu detasiamentu de infanteria din trupele romane protegiatu de foculu artileriei nóstre, facu o recunóscere in tiraliori spre redut'a cea mare din liniile turcesci. Inamiculu, crediendu intr'unu atacu din partea nóstra, scóse imediatu din reduta trupe de infanteria, unu focu viu se incinse, si scopulu recunóscerii, care éra de a vedé ce fortie are inamiculu spre a protegiá redut'a, fiindu atinsu, tiraliorii nostri se repliara in ordine, si infanteri'a turcesca se retrase. Imperatorulu, Marele Duce Nicolae si Domnitoriulu se reinturnara spre séra la cuartiele lor; éra foculu artileriei continuá tóta nóptea.

— Spre complectarea sciriloru despre assaltele date la Plevn'a in diu'a de 30 Augustu de catra trupele russe si romane, potemu adauge, ca in aceea di, sér'a tardiu, s'au luat doué redute turcesci, din cari un'a, numai de catra trupele romane. Luarea redutei cei mari Griviti'a s'a facutu de doué regimente russe si de doué-spre-diece batalióne romanesci.

O alta reduta, a fostu atacata de romani; de si trupele nóstre au fostu respinse, ómenii de sciintia asigura ca si acésta reduta trebuie se cada indata ce armatele aliéte voru incepe a o bombardá din redut'a Griviti'a ce acumu este in man'a trupeloru russo-romane.

Consecintia este ca caderea Plevnei nu mai este decatu o cestiune de timpu. Ultim'a reduta luata nu mai este decatu de optu sute de metri departe de orasiulu Plevn'a.

Perderile romaniloru sunt insemnate, inse nu suntu asia de mari in proportiune cu formidabil'a intarire a reduteloru si a retransiamenteloru din giurulu Plevnei, care se potu compará cu tariile dela Sevastopolu si dela Düpel din Danimark'a. Numerulu mortiloru este aprópe de doué sute, între care suntu diece oficiar. Numerulu ranitiloru se apropia de 1000 între cari suntu 30 oficiar.

Detaliile si numele ne lipsescu inca. Regimentulu de dorobanti Nr. 10 si batalionulu alu 2-lea de venatori au avutu cele mai mari perderi. „Monitoriulu.“

Dupa raporturile primite pana acumu, perderile nóstre sunt de 1300 pentru divisiunea a 3-a si a 4-a, atatu morti catu si raniti. Trupele, in totu timpulu actiunei, a datu proba de celu mai mare devotamentu si abnegatiune; s'au luptatu cá nisce eroi. Moralulu lor este escelinte. Dupa cumu amu aretatu, una din redute a fostu luata; remane inca un'a, inse acést'a se va asediá in regula; deja s'a construitu doué baterii si alte retransiamente de apropiere; trupele nóstre sunt fórté aprópe de dens'a. Pentru portarea trupeloru primu continuu felicitari si laude atatu din partea strainiloru, catu si a Majestatiei Sale. Regimentulu 14 de dorobanti s'a destinsu fórté multu; elu a fostu, care a intratu antaiu la reduta. Cu dreptu cuventu ne potemu mandri, ca amu inceputu a ne afirmá in faci'a Europei si a o convinge, ca Romanii sunt o natiune eroica. Din oficiarii superiori majorulu Siontiu este mortu, majorulu Lipanu ranitu; oficiar inferiori 10 morti si 30 raniti. Capitanele Valteru a moritu implantandu fanionulu pe retransiamentu; majorulu Siontiu a moritu la atacu in fruntea batalionulu.“

Oficiarii, afara de trei, au rani fora gravitate.

„Mon.“

Actu nou de barbaria turcesca.

In urm'a unei incunoscintiaru telegrafice sositu din cuartierulu generalu romanu la ministeriulu de esterne din Bucuresci, d. Cogalniceanu indata a adressatu catra dd. agenti diplomatici ai

Romaniei in strainatate urmatorea depesia circulara :

„Domnule agentu! Dupa lupt'a care a avutu locu in faci'a Plevnei, comandantii trupelor noastre au arboratu drapelulu parlamentariu si au tramisu se redice mortii nostrii romani remasi pe campulu de bataia, pentru a indeplini ultimele datorii. Turcii au trasu asupra impiegatiloru sanitari si au omoritu pe doi dintr'ensii.

„Comunicati actulu acest'a de crudelitate cu-i se cuvine, pentru ca lumea civilisata se veda, cumu respectéza sublim'a Pórta conventiunea de Genev'a.

C o g a l n i c e a n u .“

Societatea academica romana.

Siedint'a din 20 Augustu 1877.

Membrii presenti: D. N. Cretulescu, V. Maniu, G. Sionu, A. Odobescu, N. Ionescu, I. Ghic'a, G. Baritiu, A. Treb. Laurianu, I. Caragiani, V. A. Urechia, D. Sturdza, Gr. Stefanescu.

Presiedinte I. Ghica.

Se dá lectura processului verbale alu siedintei precedente si se adopta.

Se comunica o adresa a dlui A. Odobescu, prin care inaintéda pentru bibliothec'a Societatii trei publicatiuni noué ale dlui baronu d'Avril, membru onorariu alu Societatii, si anume :

1. „De Paris à l'île des Serpents, à travers la Roumanie, la Hongrie et les Bouches du Danube, par Cyrille.“
2. „Le théâtre en France depuis le moyen âge jusqu'à nos jours.“

3. „Saint Cyrille. Mémoire sur la langue, l'alphabet et le rite, attribués aux apôtres Slaves du IX-e siècle.“

Se primesce cu multiamire.

D. presiedinte comunica din partea delegatiunei :

1. O relatiune asupra scrieriloru principiloru Dimitrie si Antiochu Cantimiru in urmatorea cuprindere :

„Dlu baronu Stuart, consululu generalu alu Rusiei, a avutu extrem'a buna-vointia a interveni pe lenga guvernulu seu a ne procurá o lista detaliata de tote scrierile acestoru doui mari scriitori, transmiendu-ne totu-odata si o notiitia fórte insemnatore a dlui Kunik, membru alu Academiei imperiale de sciintie, prin care ni se face cunoscutu, ca Academia sciintieloru nu possede operele principelui Dimitrie Cantimiru, carele, repausatu la 21 Augustu a. 1723, nu a potutu fi directoru alu Academiei imperiale de sciintia, acelu institutu fiindu infiintiatu mai in urma, la an. 1724, Ianuariu 28; dér' ca fiulu seu Antiochu a potutu se fi avutu relatiune cu mai multi din membrii acelei Academie si mai alesu cu celebrulu humanistu Bayer, la mórtea caruia, in a. 1738, o parte din manuscrisurile lui Dimitrie si Antiochu Cantimiru a tracutu la bibliothec'a academica si de acolo s'a incorporatu cu museulu asiaticu in an. 1818.

„Titlurile acestoru manuscripte sunt :

Nr. 51. „Demetrii Cantemiri, historia incrementorum atque decrementorum Aulae Othmanicae.“

Nr. 52. „Annotationes ad (incrementa Aulae Othmanicae seu) Historiae Othmanicae librum I etc. Demetrius Cantemirus Princeps Moldaviae“ (266 pagine in folio.)

Nr. 53. „Demetrius Cantemirus. Annotationes ad decrementa Aulae Othmanicae.“ Pag. 273—378 in fol.

Nr. 54. „Demetrii Cantemiri Principis Moldaviae descriptio.“ (184 pagine in fol.) (autographum autoris passim in margine.)

NB. Acestu manuscriptu incepe cu capitulu II si se termina cu capitulu XVIII.

Nr. 55. „Demetrii Cantemiri, Principis Moldaviae, Historia Moldaviae,*“ descripta ex apographo quod eius filius mecum communicavit.“ Petropoli 1726—1727 (266 pag. in 4.)

Nr. 56. „Vita Constantini Cantemiri cognomento senis Mold. P. P. Autore Demetrio Cantemiro, Principe Moldaviae. Ex autographo auctoris. (179 pag. in fol. s'au adausu la acést'a 2 pagine manuscripte 180 si 181.)

Nr. 60. „Collectanea Orientalia.“ Acést'a provine din collectiunea librariiei Bayer.

Sectionea III cuprinde: „Principis Demetrii Cantemiri variae schedae et excerpta e autographo descripta.“ (54 pag. in 4.)

NB. Dintre tote aceste copie numai un'a are pe densa note autographe ale principelui Dimitrie Cantemiru.

„D. Kunik observa in notiti'a ce ne a tramisu, ca Nicolae Bantysch-Kamenski, care in anulu 1783 a fostu numitu directoru alu archiveloru colegiului afaceriloru esterne, a publicatu intr'acelasu anu o biografia a principiloru Dimitrie si Constantinu Cantimiru, compusa de Bayer in latinesce. — Intr'unu suplimentu adausu de N. Bantysch-

*) Cuvintele: „Historia Moldaviae“ au fostu sterse si inlocuite prin: „Descriptio antiqui et moderni status Moldaviae“. Acést'a copia cuprinde 30 capitule.

Kamenski nu face mentiune de copiele citate mai sus, dér' asigura, ca Academia sciintieloru possede o carte manuscripta a principelui Dimitrie Cantimiru, alu carui titlu este: „Monarchiarum physica examinatio.“

Pana acuma inse nu s'a potutu gasi o proba positiva, ca se fi esistatu vre odata in posesiunea Academiei sciintieloru unu asemenea manuscriptu.

Totu d. Kunik observa, ca in anulu 1732 Principele Antiochu Cantemiru luase cu densulu la Londr'a mai multe manuscripte ale tatalui seu si ca acele manuscripte dupa mórtea lui s'au vendutu cu licitatiune si mai pe urma au trecutu in manile lui Kruse, medicu alu imperatesei Catharinei II, care le possedeau inca in anulu 1764.

Unulu dintr' acele manuscripte, intitulatu „Description de la Moldavie“, s'a datu inainte de 1764 academiculu Müller de catra Kruse si s'a tiparitu de doué ori: antaiu in Magasinulu lui Büsching (Tom. III), si mai in urma separatu in titlulu: „Dem. Cantemiris Beschreibung der Moldau.“ Frankfurt 1770.

Mai esiste din acést'a scriere si o editiune in limb'a russa, din 1789; dér' aceea nu este decat o traductiune dupa traductiunea germana.

D. Kunik ne spune, ca dupa marturisirea mitropolitulu Eugeniu, care a facutu dictionariulu seu pe la 1812, manuscriptulu originale alu „Descriptionis Moldaviae“, datu la lumina de Büsching, s'ar' fi aflandu la Academia de sciintie. — Alegatiunea acést'a nu póte fi fora temeiu, déca ne reportamu la Nr. 54 si 55 ale copieloru lui Bayer; dér' acést'a nu are importantia, de buna-óra ce este constatatu ca traductiunea germana s'a facutu dupa esemplariulu manuscriptu, care se aflá in manile principelui Antiochu Cantemiru.

Nu se scie ce s'au facutu cu manuscriptele, cari au appartienutu doctorulu Kruse, dér' s'ar' poté crede, ca Müller (capulu archiveloru din Moscua pe la an. 1766) le ar' fi recomandat attentivulu lui Nicolae Bantysch-Kaminski, ruda a principiloru Cantimiru. Celu puçinu nu se scie de unde proveniau manuscriptele lui Dem. Cantimiru, pe cari N. Bantysch-Kaminski le-a fostu depusu in arhivele din Moscua.

Remane de observatu, ca Demetriu Bantysch-Kamenski, fiulu lui Nicolae, numai mentionéda acele doué manuscripte, cari, dupa spus'a tatalui seu si a metropolitulu Eugeniu faceau parte din manuscrisurile Academiei sciintieloru.*

D. Kunik recomanda acelor, cari ar' voi se se ocupe seriosu cu cercetarea productiuniloru literarie ale principelui Dimitrie Cantemiru se aiba in vedere notele si documentele tiparite de reposatulu academicu I. Pekarski.

Totu in privint'a scrieriloru principiloru Cantemiru, ministrulu afaceriloru straine ne face cunoscutu prin not'a sa Nr. 771 din 1 Februariu 1877, ca consululu generale alu Rusiei, cá se respunda la dorint'a ce amu espressu de a obtiené permissiunea s'a se scotemu copie dupa manuscrisurile in limb'a romana ale principelui Dimitrie Cantemiru a „Chroniculu Romano-Moldo-Vlachiloru“, ne tramite o lista de tote manuscriptele principiloru Dimitrie si Antiochu Cantemiru, cate se gasescu in archiv'a imperatésca a Rusiei; dintr'acea lista se vede, ca Chroniculu Romano-Moldo-Vlachiloru se afla in archiv'a principala din Moscua, si baronulu Stuart face cunoscutu, ca regulamentul mentionatulu institutu nu permite a se scóte afora manuscriptele si cartile ce posedé, dér' ca potemu tramite acolo o persóna de incredere si directiunea archivei se va grabi a pune la dispositiunea tramisului nostru tote manuscriptele pentru a se scóte copie dupa densele. (Va urmá.)

Noutati diverse.

— (Adunarea generala a universitatii sasesci din Sibiiu) fu amanata in 18 Sept. de catra comitele Wächter pe 14 dile dupace a tenuity abia doué siedintie.

— (O parere caracteristica a dlui Tisza.) „Neues Pester Journal“ relatéza ca ministrulu Tisza ar' fi disu relativu la nou'a agitatie turcésca din Ungari'a si la interpellatiunile anuntiate in camera: „Most már az egész ország megalondult.“ (Acuma a nebunitu tiér'a intréga.)

— (Unu nou soiu delipitoriale sateiloru.) Cu tote ca faimós'a institutiune de esecutori de dare s'a cassatu, insarcinandu-se judii si notarii comunali cu incassarea dariloru, totusi prin acea parte a tierei, pre unde se dice ca se afla si ungurii cei romanisati, adeca prin unele sate din comitatulu Huniadórei se sustienu inca si astadi asemeni esecutori, cari traiescu din sudórea poporului. Asia ni se comunica, ca unu esecutoru de acestia locuiesce in comun'a Folt, manca, bea

*) A se vedea biographi'a principelui Dim. Cantemiru inserata in: „Slovarr dostopamjtnich ljudei Ruskoj ejemli. Tschat tret. Moskva 1836.“

si fumédia cá unu pasi'a turcescu, ca-ci la fiac patrariu de anu se duce cu cuitanti'a la primari comunali din Folt, Bobelna, Rapoltu, Rapoltia, Uroi si Carpenisiu si scóte cate 20—30 fl. dea fiacare comuna. In fine, vedendu judele din Rapoltu asemene nedreptate, i negá solvirea, ins esecutorulu scurtatu astfelu in veniturile, ce si indatenase a le scóte dela iobagii sei, se plase la pretorele (szolgabíró), care indata ordoná judele respectivu se-i platésca competintiele, ce nu i compeau. Primariulu, neavendu ce face, i-a platinu inse a cerutu desluciri dela inspectorulu de dare, care i spuse apriata, ca institutiunea esecutoriloru de dare s'a stersu, si ca prin urmare nici respectivulu esecutoru B. nu-i mai compete nimic; din contra, ce a incassatu in tempulu d'in urma, a incassatu pe nedreptu. Din norocire nu multu dupa acést'a, locuitorii din Romosiu au alungatu pe esecutorulu, care sugea sangele poporului si asi densulu a trecutu in altu cercu, unde de buna séma se va incercá a luá si dela ómenii de acolo contributiune, cá si candu n'ar' ajunge si imposibile publice, pe cari bietulu poporu nici nu le mai póte portá. Casuri de aceste se intielege nu potu servi nicidecumu spre laud'a organeloru acolora din numitul comitatu, cari sunt chiamate a supraveghia strict'a si drépt'a aplicare a legiloru.

— (Trofeele romane.) Luni in 17 Sept. s'a asteptatu cá majorulu Candiano-Popescu se sosésca in Bucuresci cu stégulu celu verde, pe care armat'a romana la luat dela turci cu ocaziunea ocuparii redutei Grivitza. In curundu se voru aduce in capitala si tunurile pe cari le-au luata romanii dela Osman-pasi'a.

Nr. 1641.

2-3

Publicatiune.

Pentru ocuparea postulu de notariu cercuale in notariatulu Persiani cu comunele afiliate Gridu si Pareu, impreunate cu unu salariu anuale de 400 fl. si locuintia libera in comun'a Persiani, se escrie prin acést'a concursu pana la **10 Octobre 1877**. Doritorii de a concure, pe lenga calificatiunea ceruta de legea comunale in § 74, au a dovedi, ca cunosc si limb'a maghiara. Concursule sunt a se substerne la pretur'a din Sierpeni.

Oficiulu pretoriale.

Sierpeni, 4 Septembre 1877.

Negrille, pretore.

Nr. 5862—1877.

2-3

Publicatiune.

Conformu impartasirii din 14 l. c. Nr. C.-c.-i a comandai cercuali de intregire a regimentulu 2 de infanteria c. r. are a se tiené adunanti'a de controla a licentiatiloru pe durata si rezervistiloru aflatori in cuprinsulu cetatii Brasiovului in **13 si 14 Octobre 1877** aici.

Ne danduse bilete de conchiamare, se incunoscentiéza dér' despre acést'a toti licentiatii pe durata si toti rezervistii tuturoru corpuriloru de trupe si instituteloru armatei statatorie si a marinei de resbelu fora osebire despre aceea, déca densii sunt asiediati in Brasiovu, ori ca petreacu aici numai vremelnicesce, si totuodata se provóca, cá in 13 ori 14 Octobre 1877 inainte de amédi la 9 óre se se infaçisizeze aici in localulu controllei din fundulu curtii politiei provediuti cu passulu militarescu, si, la casu de a se fi casatoritu neinsinuat, cu atestatul de cununia inaintea adunantiei de controla.

La acést'a se observéza, ca acei licentiatii si rezervisti, cari au fostu estu tempu in serviciu activu, mai incolo au luat estu tempu parte la exercitiile in arme, mai incolo se afla in arestu de pedépsa ori cercetare, nu sunt obligati a se infaçisá inaintea adunantiei de controla in 13 ori 14 Octobre a. c.

Acei licentiatii si rezervisti obligati, carii nu se voru infaçisá inaintea adunantiei de controla in 13 nici in 14 Octobre a. c. sunt indatorati a se aflá la control'a a dou'a in statiunea cercuale de intregire Fagarasiu in **5 ori 6 Novembre a. c.**

La din contra acei licentiatii si rezervisti obligati, carii voru absentá fora temeiu de escusare indestulitoriu, voru fi tratati dupa orenduielele de pedepse militaresci.

Brasiovu, 20 Augustu 1877.

Magistratul cetatii.